

ZPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÍHO POZEMKOVÉHO SPOLKU za období od Výročního setkání pozemkových spolků 2005 v Praze na Toulcově dvoře

1. Rada Národního pozemkového spolku

Rada NPS pracovala v uplynulém období ve složení PhDr. Pavel Bureš (Národní památkový ústav), Ing. Martin Dušek (ÚVR ČSOP), Mgr. Václav Izák (Pozemkový spolek Hády), Mgr. Martin Kloudys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka), Mgr. Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria), RNDr. Josef Pašek (Pozemkový spolek Radnice), Ing. Ladislav Ptáček (ÚVR ČSOP), Mgr. Tomáš Růžička (Nadace Partnerství), Ing. Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí ČR), RNDr. Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s.p.), RNDr. Vlastislav Vlačíha – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Milý). Ing. Rostislav Trávníček (Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu a památky Valašskoklobucka) se jednání Rady NPS neúčastnil, nepodařilo se s ním však domluvit oficiální odstoupení, aby mohl jeho místo zaujmout náhradník, zvolený na minulém Výročním shromáždění PS, Rada se sešla od minulého Výročního shromáždění pětkrát. Podrobné zápisy z jejich jednání byly zasílány všem akreditovaným pozemkovým spolkům a dalším zájemcům.

2. Výběrové řízení ČSOP

V rámci výběrového řízení na podporu pilotních a rozvojových projektů pozemkových spolků, financovaného tradičně Ministerstvem životního prostředí ČR, bylo v roce 2005 podáno 31 projektů, podpořeno bylo 28 projektů, z toho 4 byly projekty pilotní (jejichž cílem je založení nového pozemkového spolku), zbývající byly projekty rozvojové (podávané již akreditovanými pozemkovými spolky). 7 projektů (tedy ¼) bylo realizováno subjekty mimo ČSOP. Jeden projekt navržený k podpoře nebyl realizován. Projekty byly podpořeny částkou 1.026.362,00 Kč.

V rámci realizovaných projektů byla získána vlastnická práva k 39,64 ha přírodně hodnotných pozemků, uzavřeny nové nájemní, podnájemní a výpůjční smlouvy na 378,59 ha, obnoveny či prodlouženy nájemní smlouvy na 35,02 ha a uzavřeny dobrovolné dohody s vlastníky o spolupráci či souhlasy s údržbou na 106,08 ha přírodně cenných pozemků. Celkem tedy byly získány či obnoveny právní vztahy k 559,27 ha přírodně hodnotných pozemků. Dále byla vydána série 10 propagačních samolepek v nákladu po 500 ks, 1 leták o činnosti pozemkového spolku v nákladu 300 ks, 5 materiálů o zájmových lokalitách pozemkových spolků (z toho 3 cizojazyčně) v celkovém nákladu 600 ks, 1 pohlednice v nákladu 3000 ks a 1 zpravodaj v nákladu 500 ks. Na zájmových lokalitách bylo osazeno 9 panelů, informujících veřejnost o významu daných lokalit. Bylo uskutečněno 34 odborných exkursí a „dnů otevřených dveří“ na lokality v péči pozemkových spolků, kterých se zúčastnilo 2060 lidí a 3 odborné semináře s účastí celkem 123 lidí. Kromě toho byla činnost pozemkových spolků prezentována na dvou výstavách fotografií (Olomouc, Kunčice pod Ondřejníkem), s problematikou pozemkových spolků byly systematicky seznamovány návštěvníci Ekocentra Radnice (cca 700 návštěvníků) a informačního centra pozemkového spolku na Komorní Hůrce (4240 návštěvníků). Byla zřízena stálá výstava o zájmové lokalitě jednoho pozemkového spolku na zámku v Bečově nad Teplou. V rámci realizovaných projektů bylo vypracováno 8 odborných studií - jedna faunistická, jedna lapidopterologická, jedna botanická, tři zpracovávající návrhy managementu a dvě shrnující veškeré informace o dané lokalitě.

V únoru 2006 bylo vyhlášeno další kolo výběrového řízení s uzávěrkou pro podávání projektů 3. 4. 2006.

3. Akreditace pozemkových spolků

V uplynulém období byly nově akreditovány 3 pozemkové spolky – PS Tradice Bílých Karpat (o.s. Tradice Bílých Karpat), PS Ponikva (ZO ČSOP Ponikva) a PS Český ráj (ZO ČSOP Křižánky). Projednávání šesti žádostí o akreditaci dosud nebylo uzavřeno z formálních důvodů (v jednom případě nejasný majetkový vztah k pozemkům a nedodání doporučení, v jednom nedodání informace o statutárních zástupcích a pověřených kontaktních osobách organizace, ve dvou neúplná žádost a ve dvou dosud neuzavřený právní vztah k nemovitostem). Jednomu pozemkovému spolku zanikla akreditace z důvodu opakovaného nesplnění podmínek pro její prodloužení (PS Novohradka

– ZO ČSOP Novohradka). Jednomu pozemkovému spolku byla v roce 2005 udělena akreditace podmíněně (PS pro zachování přírodních hodnot Uherskohradištska – ZO ČSOP Scilla Vlčnov – nedodání zprávy o činnosti PS v uplynulém roce).

Ke 28. 2. 2006 tedy bylo v České republice 43 akreditovaných pozemkových spolků. Prodlužování akreditací na rok 2006 dosud není ukončeno.

4. Akreditační výhody

Byly zachovány stejné akreditační výhody jako v předešlém roce – tedy kromě průběžné informovanosti (viz bod 5) a bezplatné účasti zástupce akreditovaného pozemkového spolku na Výročním shromáždění PS zejména pojištění zodpovědnosti za škody a bezplatná právní pomoc.

Pojištění zodpovědnosti za škody platí v nezměněné podobě i v roce 2006.

Právní poradenství poskytovala v roce 2005 Mgr. Andrea Rezková. Ta bohužel musela koncem roku z rodinných důvodů spolupráci ukončit. V současné době je domluvena spolupráce s Mgr. Dominikou Kovaříkovou na všeobecné poradenství pozemkovým spolkům a s Mgr. Evou Neradilovou a Mgr. Martinem Prokopem na řešení některých speciálních problémů (dohledávání komplikovaných vlastnických vztahů, věcná břemena, smluvní ochrana přírody).

5. Spolupráce RNPS s jednotlivými PS

V uplynulém období bylo uskutečněno 13 návštěv u pozemkových spolků, respektive organizací uvažujících o založení pozemkového spolku – šlo především o „předakreditační“ návštěvy (4), pomoc s řešením konkrétních problémů (4) a návštěvy v souvislosti s kampaní Místo pro přírodu (3). Kromě toho bylo navštíveno 8 pozemkových spolků v posledním březnovém týdnu v souvislosti s návštěvou zástupců zahraničních pozemkových spolků.

Akreditovaným pozemkovým spolkům jsou rozesílány mailem informace o zajímavých seminářích, grantech, podrobnosti o akreditačních výhodách, o kampani a programu Místo pro přírodu a další zajímavé informace. Akreditovaným pozemkovým spolkům mimo ČSOP je zasílán časopis Krása našeho domova (členové ČSOP ho dostávají v rámci členských výhod). Informační servis zajišťuje průběžně koordinátor programu v Kanceláři ÚVR ČSOP.

Byly zpracovány další kapitoly Manuálu pozemkových spolků, věnované mimo jiné problematice práv a povinností spojených s vlastnictvím nemovitostí, věcným břemenům či propagaci pozemkových spolků. Aktualizována byla především kapitola Právní postavení pozemkových spolků, kde došlo k výrazným změnám ve Směrnici ČSOP pro pozemkové spolky. Z technických důvodů budou tyto materiály rozeslány až spolu se zápisem z letošního Výročního shromáždění pozemkových spolků.

Došlo ke zprostředkování dlouhodobých výpůjček pozemků ve vlastnictví státu ve správě Agentury ochrany přírody a krajiny ČR do péče pozemkových spolků (smluvním partnerem AOPK ČR je ÚVR ČSOP, která dále svěřuje jednotlivé pozemky pozemkovým spolkům).

6. Strategické dokumenty

Rada NPS navrhla na základě připomínek vznesených na minulém Výročním shromáždění PS úpravy Směrnice ČSOP pro pozemkové spolky. Úpravy se týkaly především právní proveditelnosti certifikací pozemků a zvýšeného důrazu na dodržování Etického kodexu pozemkových spolků při akreditacích PS. Následně pak byla řešena ještě otázka postavení pozemkových spolků zřízených podle původní směrnice právními subjekty, kterým současná verze již zřízení pozemkového spolku neumožňuje (nadace). Upravená směrnice byla schválena Ústřední výkonnou radou ČSOP dne 4.6., respektive 5.11.2005.

Rada NPS dále dopracovala strategii hnutí pozemkových spolků a programu Místo pro přírodu na další období. Tuto strategii předkládá Výročnímu shromáždění PS k závěrečné diskusi.

7. Kampaň “Místo pro přírodu” – veřejná sbírka

Kampaň pokračovala ve dvou úrovních – na celostátní úrovni (v obecné rovině) a na regionální úrovni (kampaň PS KOSENKA „Zachraň les“). Druhá připravovaná lokální kampaň, kterou by organizoval PS pro přírodu a památky Podblanicka, byla prozatím odložena z důvodu nutného přerušení sbírky (viz dále).

Za uplynulé období se podařilo na účet sbírky vybrat 638.760 Kč (z toho 197.122 Kč na „podúčet“ bělokarpatského lesa). Vykoupilo se 34 pozemků na 6 lokalitách o celkové výměře 17,8541 ha (Ščůrnica - 8 pozemků – 6,4428 ha, Bělá – 1 pozemek – 0,6314 ha, Na pramenech – 2 pozemky – 0,7784 ha, Jindřišské údolí – 18 pozemků – 9,2837 ha, Kupsova skála – 2 pozemky – 0,4662 ha, Zázmoníky – 3 pozemky – 0,2516 ha). Dosud nebyly realizovány další tři výkupy doporučené Radou NPS.

Jelikož zákon neumožňuje pořádání sbírek déle než na tři roky, musela být sbírka v únoru 2006 formálně ukončena a vyúčtována. Účet byl na několik týdnů zmrazen a „nová“ kampaň byla zahájena opět na první jarní den – 21. března 2006.

S dárci kampaně je udržován průběžný kontakt, na jaře a na podzim jim byly rozeslány „Dárcovské listy“ (podrobné informace o nově vykoupěných lokalitách, o činnosti na lokalitách již dříve vykoupěných a stručně též další plány a záměry) s prosbou o další příspěvek. Informace o kampani zájemci i nadále naleznou na www.mistoproprirodu.cz, bylo vydáno 6 tiskových zpráv o kampani a jejích úspěších (některé spojeny i s tiskovými konferencemi), zprávy o průběhu kampaně i vykoupěných lokalitách vychází průběžně v časopise Krása našeho domova.

Významný pro další rozvoj sbírky byl dar Metrostavu, a.s., na její organizační zabezpečení (300000,- Kč). Z těchto prostředků byl uhrazen tisk nových dárcovských certifikátů, aktualizované verze základního informačního letáku kampaně a série čtyř letáčků informujících o jednotlivých vykoupěných lokalitách (Triangl, Ščůrnica, Bělá, Jindřišské údolí), zajištěna komunikace s dárci a byl podpořen i chod lokální kampaně „Zachraň les“.

Poněkud vážně příprava a projednávání ochranných plánů na vykoupěné lokality a na ně vázaných dlouhodobých výpůjček lokalit pozemkovým spolkům.

8. Prezentace pozemkových spolků

Kromě aktivit, souvisejících s kampaní „Místo pro přírodu“ (viz kapitola 7) byla činnost pozemkových spolků prezentována zejména v různých tiskovinách (tiskoviny vydávané jednotlivými PS, časopis Krása našeho domova) a na webových stránkách <http://www.csop.cz/pozemkovespolky>.

Publikace „Pozemkové spolky pomáhají vlastníkům“ a „Pozemkové spolky – jak může vlastník, úředník a ochránář najít společnou řeč?“ mají akreditované pozemkové spolky v neomezeném množství k dispozici pro potřeby své vlastní propagace.

9. Zahraniční spolupráce

Václav Izák se zúčastnil během roku tří mezinárodních setkání se vztahem k činnosti pozemkových spolků. Nejdůležitějším výsledkem mezinárodní konference pozemkových spolků ve Washingtonu je zahájení příprav na vznik celosvětové organizace pozemkových spolků. Ze semináře o Green Belt – zeleném pásu v místech bývalé železné opony - se rýsují možnosti přeshraniční spolupráce pro základní organizace v blízkosti česko-německých a česko-rakouských hranic. Evropský výměnný program ENNHO (Evropská síť národních organizací zabývajících se kulturním a přírodním dědictvím) v litevské Klaipedě byl zaměřen především na ochranu kulturního dědictví.

Během roku proběhla jednání o založení české pobočky mezinárodní organizace na ochranu kulturního dědictví Europa Nostra – tato jednání zkrachovala pro nekomunikativnost našich partnerů. Též aktivity v projektu Planta Europa (botanicky významná území) se vinou nulové komunikace partnerů zatím dále nerozvíjely.

Ve dnech 25. – 31. března se uskutečnila návštěva 6 zástupců zahraničních pozemkových spolků (USA, Kanada, Brazílie, Srbsko, Španělsko) v České republice.

16. března 2006

Vlastislav Vlačiha
Předseda Rady Národního
pozemkového spolku

Jan Moravec
Koordinátor Národního pozemkového
spolku